

A HADITENGERÉSZETI ÉS A KAPCSOLÓDÓ ESEMÉNYEK KRONOLÓGIÁJA

1914.

1914. MÁJUS

- Jóváhagyják négy módosított TEGETTHOFF osztályú csatahajó (24 500 t), valamint három cirkáló (4800 t) építését (a munkálatok azonban a háború miatt már nem kezdődnek meg).
23. A RÉKA Cattaróból Durazzoba megy, ahol június 3-ig állomásozik.
  24. A 64F torpedónaszád Teodóból Durazzoba megy, és ott állomásozik 27-ig.
A 69F torpedónaszád Teodóból Durazzoba megy, és ott marad 29-ig.
  - 24-28. A 72F torpedónaszád Durazzóban.
  25. A 69F fél napra visszatér Teodóba.
  27. A 64F befut Teodóba, majd 28-án átmegy Cattaróba, ahol 30-ig marad.
  - 28-29. A 72F Cattaróban.
  - 29-30. A 69F Cattaróban, majd visszamegy Durazzoba.
  - 29-31. A HUSZÁR Durazzóban állomásozik.
  30. A MONARCH visszatér Polába a VIRIBUS UNITIS, a TEGETTHOFF és a ZRÍNYI csatahajók társaságában végrehajtott lerövidített cirkálásáról.
  - 30-31. A 72F Durazzóban.
  31. A HUSZÁR befut Valonába ahol 06. 01-ig tartózkodik, mint állomáshajó.
A 64F Durazzoba érkezik, és június 4-ig marad ott.

1914. JÚNIUS

- Az 1-es torpedónaszád Polában állomásozik a háború folyamán, és helyi szolgálatot lát el.
- A 18-as torpedónaszád mobil torpedóvető állomásként Polában állomásozik az egész háború alatt.
- A 27-es, 29-es, 30-as, 33-as, 34-es, 35-ös, 36-os, 37-es, 38-as, 40-es torpedónaszád aknakeresőként szolgál a háború idején.
- A 3-as, 4-es, 5-ös, 7-es torpedónaszád Lussinban állomásozik.
- A 9-es, 10-es, 11-es, 51T, 54T torpedónaszád Sebenicoban állomásozik.
- Az 53T torpedónaszád az év folyamán aknatelepítési és aknakeresési feladatokat hajt végre.
- Az 56T torpedónaszád az 1. Torpedóflottillával Polában állomásozik.
01. A 72F rövid időre befut Cattaróba.
  - 01-02. A HUSZÁR Cattaróban.
  - 01-06. A 72F Durazzóban.
  02. A HUSZÁR Durazzoba érkezik, és ott állomásozik 12-ig.
  - 02-03. A 69F Cattaróban.
  - 03-04. A RÉKA Cattaróban.
  - 03-07. A 69F Durazzóban.

1914. JÚNIUS

04. A RÉKA Durazzoba érkezik, és 14-ig ott marad.
A 64F rövid időre visszatér Cattaróba.
05. A 64F újra befut Durazzoba és 8-ig ott marad.
06. Befut Durazzoba a TURUL, és 14-ig ott marad.
- 06-07. A 72F Cattaróban.
07. A VIRIBUS UNITIS, a TEGETTHOFF és a ZRÍNYI visszaérkezik Polába az Egyiptomot, Máltát és Albániát érintő körútjáról.
- 07-08. A 69F Cattaróban.
08. A 64F egy napra visszatér Cattaróba.
- 08-09. A 72F Durazzóban.
- 08-10. A 69F Durazzóban.
09. A 64F Durazzóban állomásozik 11-ig.
- 09-10. A 72F Cattaróban.
- 10-11. A 69F Cattaróban.
11. A 64F egy napra visszamegy Cattaróba.
- 11-13. 72F Durazzóban.
- 11-15. A 69F Durazzóban.
12. A HUSZÁR visszamegy Cattaróba, majd kifut Durazzo felé.
A 64F Durazzóban tartózkodik 20-ig.
- 13-14. 73F Cattaróban.
- 13-15. A HUSZÁR Durazzóban tartózkodik.
- 14-15. A TURUL Cattaróban.
15. A RÉKA befut Cattaróba és 23-ig ott marad.
- 15-16. A HUSZÁR Valonában, a TURUL San Giovanni di Meduaban, a 69F Cattaróban.
16. A TURUL visszatér Cattaróba, majd kifut Durazzo felé.
- 16-19. A 69F Durazzóban.
17. A TURUL megérkezik Durazzoba és ott marad 23-ig.
- 18-19. A HUSZÁR Cattaróban.
19. A SZIGETVÁR-t visszavonják a durazzói állomáshelyéről.
- 19-20. A 69F Cattaróban.
- 20-21. A 64F Cattaróban.
- 20-22. A 69F Durazzóban.
- 21-24. A 64F Durazzóban.
- 22-23. A 69F Castelnúovóban.
- 23-24. A TURUL Cattaróban.
- 23-26. A 69F Durazzóban.
24. Az ULAN Polából Kumborba indul.
A HUSZÁR rövid időre befut Durazzoba.
A RÉKA Durazzoba érkezik, és 27-ig marad ott.
- 24-25. A 64F Cattaróban.
- 24-26. A TURUL Durazzóban.
25. A WILDFANG Cattaróban állomásozik.
- 25-26. A HUSZÁR Cattaróban tartózkodik.
- 25-27. A 64F Durazzóban.

1914. JÚNIUS

26. A KAISER KARL VI elindul Fiuméből, hogy meglátogassa Korfut, Valenciát, Barcelonát és Marseille-t.
A 74T torpedónaszád csatlakozik a flottához (másodszori szolgálatba állás a súlyos mechanikai problémák után). Ez az első szolgálatba álló 250 tonnás torpedónaszád.
A TURUL Valonába érkezik és július 19-ig ott marad.
A 69F befut Cattaróba.
- 26-28. A HUSZÁR Durazzóban állomásozik.
A 64F Cattaróban.
27. A WILDFANG befut Durazzoba.
- 27-30. A 69F Durazzóban.
28. *Szarajevóban egy boszniai szerb, Gavrilo Princip, Nedjelko Cabrinovic-csal és más bűntársakkal együtt meggyilkolja Ferenc Ferdinánd főherceget és feleségét Zsófiát. A merénylők a Fekete Kéz szervezet tagjai voltak és fegyvereiket Belgrádtól szereztek be.*
A DALMAT Metkovicből a Narenta (ma Neretva) folyó torkolatához szállítja Ferenc Ferdinánd és feleségének holttesteit, ahol a VIRIBUS UNITIS átveszi azokat, hogy Triesztbe szállítsa.
A RÉKA megérkezik Polába.
A 64F befut Durazzoba és július 1-ig maradt ott.
A 72F befut Polába, ahol július 15-ig tartózkodik.
- 28-29. A HUSZÁR Cattaróban.
29. A HUSZÁR megérkezik Durazzoba és ott marad július 7-ig.

1914. JÚLIUS

- A 6-os torpedónaszád befut Lussinba.
A 9-es torpedónaszádot áthelyezik Polába és Isztria előtt hajt végre különböző bevetéseket.
A 11-es torpedónaszádot Sebenicoba vezénylik a Gépésziskola állományából.
01. A VIRIBUS UNITIS megérkezik Triesztbe.
A 69F kifut Durazzóból.
- 01-02. A 64F Cattaróban.
02. A 69F Cattaróba érkezik.
- 03-05. A 64F Durazzóban.
04. A WILDFANG Cattaróból Durazzoba megy és július 9-ig ott marad.
06. A 64F Cattaróban.
A 69F rövid időre befut Durazzoba, majd visszatér Cattaróba.
07. A CALYPSO francia tengeralattjáró (351 t) Toulon előtt összeütközik a CIRCÉ nevű testvérhajójával, majd ezt követően elsüllyed.
- 07-08. A HUSZÁR Cattaróban.
A 64F Durazzóban.
- 07-09. A 69F Durazzóban.
- 08-09. A 64F Cattaróban.
09. A WILDFANG visszatér Cattaróba és július 11-ig marad ott.
A HUSZÁR befut Durazzoba és július 14-ig ott marad.
A 64F Durazzo érintésével Polába megy.

1914. JÚLIUS

- 09-10. A 69F Cattaróban.
10. A 64F befut Polába, majd az isztriai partok előtt teljesít járőrszolgálatot.
11. A 75T torpedónaszád csatlakozik a flottához.
Szolgálatba állítják a TÁTRA rombolót, és a gépésziskolához vezénylik.
A WILDFANG Durazzóban július 14-ig.
- 11-12. A 69F Durazzóban.
- 12-13. A 69F Cattaróban.
13. ***Wiesner báró az osztrák-magyar kormány számára összeállított jelentésében azt állítja, nem talált bizonyítékot arra, hogy a szerb kormány részese lenne a gyilkosságoknak.***
- 13-15. A 69F Durazzóban.
14. A WILDFANG Cattaróban július 15-ig.
- 14-15. A HUSZÁR Cattaróban.
15. A HUSZÁR Durazzoba érkezik, és ott marad augusztus 1-ig.
Leszerelik a RÉKA rombolót.
- 15-19. A 69F Cattaróban.
16. A WILDFANG Durazzóban július 27-ig.
- 16-19. A 72F Durazzóban.
17. A PRINZ EUGEN csatlakozik a flottához.
A METEOR javítás alatt Polában szeptember 12-ig.
19. A SZIGETVÁR a valonai állomáshely felé indul.
A 70F torpedónaszád a Cattarói-öbölben tartózkodik a Montenegró elleni blokád miatt.
A TURUL befut Durazzoba és 21-ig ott marad.
- 19-20. A 72F Cattaróban.
20. A 76T torpedónaszád csatlakozik a flottához.
- 20-21. A 69F Cattaróban.
- 20-24. A 72F Durazzóban.
21. A KAISERIN ELISABETH Csifuból Csingtaoba érkezik egy terven kívüli karbantartásra. (A KAISERIN ELISABETH 1913. Augusztus 19-én indult Polából.)
A 69F befut Durazzoba.
- 21-22. A TURUL Cattaróban.
22. Polából Cattaróba vezénylik a 2. Csatahajó osztályt (ERZHERZOG KARL, RADETZKY, ZRÍNYI).
A BLITZ a teodoi állomáshely felé indul.
23. ***Átadják a szerb kormánynak az osztrák-magyar ultimátumot.***
A TRABANT Buduaban tartózkodik augusztus 2-ig.
A TURUL rövid időre befut Durazzoba.
24. Az ADMIRAL SPAUN-t, a STREITER-t, az ULAN-t, az USKOKE-t, a 61T, a 66F és a 68F torpedónaszádokat áthelyezik Polából Cattaróba a Montenegró elleni blokádszolgálatra.
A TURUL Durazzóban 31-ig.
- 24-25. A 72F Cattaróban.
25. ***A szerb kormány a tíz osztrák-magyar követelésből kilencet elfogad, de nem ad engedélyt arra, hogy a gyilkosság ügyében osztrák-magyar hivatalos személyek nyomozzanak Szerbiában. Mozgósítják a szerb hadsereget.***
- 25-29. A 72F Durazzóban.

1914. JÚLIUS

26. ***Az osztrák-magyar szárazföldi haderő elkezd a mozgósítást. Mozgósítják a montenegrói hadsereget.***
A 69F rövid időre befut Cattaróba, majd visszatér Durazzoba.
27. A KAISER KARL VI visszaérkezik Fiumébe a Korfut, Valenciát, Barcelonát és Marseille-t érintő cirkálásáról.
Az első kereskedelmi hajók behívása hadiszolgálatra.
A WILDFANG befut a Cattarói-öbölben lévő Teodóba.
28. Az Adrián kívül rekedt 101 osztrák-magyar gőzös semleges kikötőkben igyekszik menedéket találni.
29. ***Oroszország elkezd a mozgósítást, Bulgária kinyilvánítja a semlegességét.***
A GOEBEN német csatacirkáló (22 640 t) Triesztből Polába hajózik.
A 70F torpedónaszád Cattaróba megy a montenegrói blokádszolgálatra.
30. Hadiszolgálatra hívják be a *Delfino* motoros naszádot. A *Tergeste* vontatót behívják, és Triesztben alkalmazzák.
A cs. és kir. Haditengerészet dunai monitorai Belgrádnál leadják az I. Világháború első lövéseit.
31. ***Ausztria-Magyarország és Oroszország bejelenti a teljes mozgósítást.***
A SZIGETVÁR-t visszavonják a valonai állomáshelyről.
A *Belvedere* vontatót hadiszolgálatba veszik Triesztben.
A TURUL Cattaróba érkezik.

1914. AUGUSZTUS

Polából Cattaróba vezénylik a MONARCH, BUDAPEST és a WIEN egységeket.
A TAURUS visszaérkezik Konstantinápolyból.
A 2-es torpedónaszádot áthelyezik Polába.
A 65F torpedónaszád Cattaróban állomásozik.
További nagyszámú kereskedelmi hajót hívnak be hadiszolgálatra. A *Buon Padre* gőzöst igénybe veszik egy útra.
A *Gróf Khuen Héderváry* gőzös legénysége sikertelen kísérletet tesz arra, hogy Velencébe szökjön.

01. ***FRIEDRICH FŐHERCEG UTASÍJA HAUS TENGERNAGYOT, HOGY ERŐFESZÍTÉSEIT KORLÁTOZZA AZ ADRIÁRA. NÉMET HADÜZENET OROSZORSZÁGNAK.***

Mozgósítják a német, a francia és belga haderőket.

A SAIDA könnyűcirkáló szolgálatba áll.

A BALATON visszatér a szolgálatba.

A HUSZÁR befut Cattaróba.

Megvásárolják a STT¹-től, majd Triesztből Polába vontatják az eredetileg kínai megrendelésre épült, de át nem adott LUNG TUAN (a későbbi WARASDINER) rombolót.

Felszerelik, és újból szolgálatba állítják a RÉKA rombolót.

A még felszerelés alatt álló NOVARA könnyűcirkálót Fiuméből Polába vontatják és kidokkolják.

1914. AUGUSZTUS

01. Lefoglalják a *Jason* gőzöst, és szénszállításra használják az Arsa-Pola útvonalon. Behívják az *S.T.T.* motoros naszádot és az *ADRIA* mellé rendelik.

A *DROMEDAR* aknarakó a Cattarói-öbölbe érkezik.

Szolgalatba állítják a *PELIKAN* tengeralattjáró bázishajót.

A német *GOEBEN* csatacirkáló és a *BRESLAU* könnyűcirkáló (4550 t) Brindisinél találkozik.

Összevonják Máltánál a brit Földközi-tengeri Flottát.

A brit kormány a hajógyárakban lefoglalja a *SULTAN OSMAN I*-et és a *RESHADIEH*-t. (Ha az előbbi elindult volna, akkor csatlakozott volna a német Nyílttengeri Flottához.)

02. ***Lengyelországban megkezdődnek az ellenségeskedések. Törökország titkos katonai szövetségre lép Németországgal és Ausztriával. Olaszország kinyilvánítja semlegességét azon az alapon, hogy a Hármasszövetség védelmi egyezmény, Ausztria-Magyarország pedig támadóan lépett fel.***

A *DINARA* visszatér a szolgálatba.

A *TRABANT* Buduaba indul.

Az *Arsa* gőzöst lefoglalják hadiszállításokra.

Troubridge brit ellentengernagyot utasítják, hogy kövesse a Messinánál 2000 t német szenet vételező német *GOEBEN* csatacirkálót és a *BRESLAU* könnyűcirkálót.

03. ***NÉMET HADÜZENET FRANCIAORSZÁGNAK.***

Általános mozgósítást rendelnek el Nagy-Britanniában. Romániában a Koronatanács elveti Károly király javaslatát, miszerint csatlakozzanak a Központi Hatalmakhoz, helyette kimondják a fegyveres semlegességet. Törökország szintén a fegyveres semlegesség mellett határoz.

A *HUSZÁR* Cattaróból Polába indul.

A *KAISERIN ELISABETH* Csingtaóban a szenelőpart mellett áll kikötve a német *CORMORAN* könnyűcirkáló (1835 t) és négy ágyúnaszád – *ILTIS*, *JAGUAR*, *LUCHS* és a *TIGER* – társaságában.

Behívják a *Lozier I* motoros naszádot.

A polai kikötőben való szolgálatra lefoglalják a *Minore* motoros naszádot és a *LUSSIN* mellé vezénylik.

---

¹ STT = Stabilimento Tecnico Triestino (trieszti hajógyár)

03. A francia Földközi-tengeri Flotta Toulonból Algéria felé indul a Franciaországba tartó csapatszállító konvojok biztosítására.
A TURUL javítás céljából Polába érkezik és kidokkolják.
04. **NAGY BRITANNIA HADAT ÜZEN NÉMETORSZÁGNAK. DÁNIA KINYILVÁNÍTTJA SEMLEGESSÉGÉT.**
A TRABANT Polába érkezik.
A CSEPEL szolgálatba áll.
Lefoglalják a *Kelvin* motoros naszádot a cattarói Repülő Állomáson való szolgálatra, a *Lilly* motoros naszádot pedig a Cattarói-öbölben történő alkalmazásra.
A *Möwe* motoros jachtot behívják hadiszolgálatra a Polai Arzenál Parancsnokságához.
A német GOEBEN csatacirkáló és a BRESLAU könnyűcirkáló az algériai Philippeville-t (ma Skikda) és Bône kikötőjét bombázza, majd a brit INDOMITABLE (17 373 t) és az INDEFATIGABILE (18 470 t) csatacirkálókat kikerülve Messina felé hajózik, hogy még a Nagy Britannia és Németország közötti hadiállapot beállta előtt szemet vételezzon.

1914. AUGUSZTUS

05. **AUSZTRIA-MAGYARORSZÁG HADÜZENETE OROSZORSZÁGNAK. MONTENEGRÓ HADAT ÜZEN AUSZTRIÁNAK.**
A SCHARFSCHÜTZE és a VELEBIT visszatér a szolgálatba.
A WILDFANG Polába érkezik.
Souchon hiába kér osztrák-magyar segítséget a messinai brit blokád elkerülésére.
06. **SZERBIA HADAT ÜZEN NÉMETORSZÁGNAK. KÍNA KINYILVÁNÍTTJA SEMLEGESSÉGÉT. Krakkónál osztrák-magyar támadás kezdődik Oroszország ellen.**
A WILDFANG Polába érkezik.
A TÁTRA kifut a tengerre, hogy találkozzon a GOEBEN-nel és a BRESLAU-val.
A *Mathilde* motoros naszádot lefoglalják a polai kikötői használatra.
A német GOEBEN csatacirkáló és a BRESLAU könnyűcirkáló Messinából elindul Konstantinápoly felé, és a brit GLOUCESTER cirkáló (4800 t) követi őket.
07. **Törökország megkezdi a mozgósítást.**
Az osztrák-magyar flotta 6 csatahajója (VIRIBUS UNITIS, TEGETTHOFF, PRINZ EUGEN, ERZHERZOG FRANZ FERDINAND, RADETZKY, ZRÍNYI), 2 cirkálója (SANKT GEORG, ADMIRAL SPAUN), 6 TÁTRA osztályú rombolója és 13 torpedónaszádja reggel kifut a tengerre, hogy segítse a GOEBEN-t és a BRESLAU-t az osztrák-magyar felségvizekre történő befutásban.
Este értesülnek arról, hogy a két német hadihajó nem az Adria felé vette az irányt, hanem sikeresen áttört az Égei-tengerre, ezért az osztrák-magyar kötelék a Planka Fok magasságából visszafordul, és másnap visszatér a kikötőbe.
A GOEBEN és a BRESLAU rövid harcérintkezésbe bocsátkozik a GLOUCESTER-rel, Troubridge abbahagyja az üldözést.
Az ULAN aknaszedést végez a GOEBEN átvezetése érdekében. A TÁTRA kiválik a kötelékből és befut Cattaróba.
A CSIKÓS újra szolgálatba áll.
A *Pescatore* vontatót lefoglalják, hogy hadiszolgálatot teljesítsen a polai kikötőben és Arzenálban.
- 07-09. A 69F Cattaróban.

08. **MONTENEGRÓ MEGSZAKÍTTJA A KAPCSOLATOKAT NÉMETORSZÁGGAL. Kezdeti sikerek a montenegrói hadsereg ellen.**
A SZIGETVÁR, ZENTA, USKOKE és a 72T torpedónaszád tüzcsapást mér az Antivariban felállított rádióállomásra és a vasúti berendezésekre. (A háború első lövései az Adrián.)
A LIKA (I) csatlakozik a flottához és Polából Sebenicoba indul.
A TRIGLAV (I) csatlakozik a flottához.
A TÁTRA Polába érkezik.
A TAURUS Konstantinápolyból jövet Brindisibe érkezik.
A montenegróiak löni kezdik a Cattarói-öböl különböző célpontjait a franciák által kiépített Lovcsen-ütegekből (az 1009 m magas Pestingrad csúcson 12 db 12 cm-es, a 955 m magas Krstac csúcson 8 db 15 cm-es ágyú és 4 db 21 cm-es tarack, az 1380 m magas Kuk állásban 12 db 15 cm-es mozsár, 4 db 9 cm-es, 8 db 15 cm-es, valamint 6 db 21 cm-es tarack).
A *Quarnero* gőzöst lefoglalják polai révkalauzi szolgálatra.
A *Ritter von Bilinski* gőzöst rövid időre kibérlik trieszti szolgálatra.
A *Valdarche* gőzbárkát behívják hadiszolgálatra.

1914. AUGUSZTUS

08. A *Klotild* vontatót/tendert² lefoglalják a polai kikötői és az Arzenálban teljesítendő hadiszolgálatra.
A *Medvea* motoros naszádot hadiszolgálatra hívják be a polai Tengeralattjáró Állomásra.
A német GOEBEN csatacirkáló és BRESLAU könnyűcirkáló szemet vesz fel Naxos szigetétől keletre.
- 08-09. A KAISER KARL VI páncélos cirkáló löni kezdi a Lovcsen-ütegeket.
09. **OSZTRÁK-MAGYAR HADÜZENET MONTENEGRÓNAK.**
- 09-12. A 69F Durazzóban.
10. **FRANCIA HADÜZENET AUSZTRIA-MAGYARORSZÁGNAK.**
A SZIGETVÁR a montenegrói Antivariba indul a STREITER és a 64F kíséretében, hogy átadják a blokádtételeit.
Lefoglalják hadiszolgálatra a *Käthy* gőzjachtot és a polai Arzenálban álló MARS mellé rendelik.
A *Sofia Hohenberg* gőzöst behívják, hogy Castelnuovóban fagyasztott hús tárolására alkalmazzák.
Lefoglalják a *Kitty* motoros naszádot és a *Gastein* gőzös mellé rendelik.
A német GOEBEN csatacirkáló és BRESLAU könnyűcirkáló megérkezik a Dardanellákba.
- 10-13. A TRABANT aknamezőt telepít Pola előtt.
11. A SCHARFSCHÜTZÉ-t átvezénylik a Cattarói-öbölbe.
Az ORJEN és a 77T torpedónaszád csatlakozik a flottához.
Behívják hadiszolgálatra a *Pegghi* motoros naszádot.
12. **NAGY BRITANNIA HADAT ÜZEN AUSZTRIA-MAGYARORSZÁGNAK. MONTENEGRÓ HADAT ÜZEN NÉMETORSZÁGNAK. Osztrák-magyar támadás indul Szerbia ellen, mely augusztus 24-ig tart.**
Szolgálatba áll a PANDÚR.
Légítámadás a Lovcsen hegy ellen.

---

² Tender = kiszolgáló hajó, segédhajó

Cattaróba érkezik az 5. Csatahajó osztály (MONARCH, WIEN, BUDAPEST).

A Sirena gőzöst kibérlik, hogy széntároló hajóként szolgáljon Cattaróban a 19. Hadtest számára.

12-14. A 69F Cattaróban.

13. A MONARCH, WIEN, BUDAPEST, a KAISER FRANZ JOSEPH I cirkáló és a SZIGETVÁR cirkáló tűzcsapást mér a Lovcsen-ütegekre.

A még kereskedelmi lobogó alatt hajózó *Dampfeer XVI / Baron Gautsch* egy elszabadult osztrák-magyar aknára fut a Brioni-szigetek előtt. Veszteség 147 fő, 159 fő túlélő. A túlélőket a VELEBIT, a BALATON, a TRIGLAV (I) és a CSEPEL kutatja fel.

A montenegrói állásokból ágyútűz alá veszik a 15-ös torpedónaszádot.

A LIKA (I) Pola előtt őrzjáratozik.

A *Marlou* motoros jachtot lefoglalják polai szolgálatra.

14. A britek és a franciák megkezdik Montenegró osztrák-magyar blokádjának megszüntetését.

A SATELLIT aknarakó bevetésen.

Kifut Polából a PANDÚR.

A RÉKA kifut Polából Sebenico felé.

1914. AUGUSZTUS

14. Az *Izvor* gőzös Cardiffból Polába érkezik anélkül, hogy tudott volna a háború kitöréséről.

15. Az E18 hidroplán montenegrói állásokat bombáz.

Az USKOKE Buduát lövi.

16. ***Japán felszólítja Németországot Csingtao kiürítésére.***

A STREITER blokádszolgálatban a Menders Fok előtt és a francia flotta elől befut Cattaróba.

A montenegrói Antivari előtt a hatalmas túlerőben lévő francia COURBET dreadnought (22 189 t) vezette francia és brit hajóhad elsüllyeszti a ZENTÁ-t. A kísérezet tartozó ULAN találat nélkül parancsra bemenekül a Cattarói-öbölbe. A ZENTA személyzetének több mint a fele, 173 tengerész életét veszti, a túlélők, (139 fő) akiket sem a franciák, sem britek nem mentenek ki, kilenc kilométert úsznak a montenegrói partokig és csak Montenegró 1916. Január 15-i. eleste után térnek haza.

Sebenicoba érkezik a PANDÚR, a 74T, 75T, 76T és a 77T torpedónaszád.

A polai gépésziskolához történt vezénylése után újból aktív szolgálatra szerelik fel a 16-os torpedónaszád.

Az *Elektra* gőzöst, mint *Spitalschiff³ I*-et, a *Metkovich* gőzös mint *Spitalschiff II*-öt, míg a *Tirol* gőzös mint *Spitalschiff III*-at hívják be hadiszolgálatra.

A német GOEBEN csatacirkálót és a BRESLAU könnyűcirkálót „eladják” Törökországnak, majd ezután főleg a Fekete-tengeren tevékenykednek.

Két brit csatacirkáló késve az Égei-tengerre érkezik. A törökök vaklőszerrel tüzet nyitnak a WEYMOUTH (5250 t) brit cirkálóra.

17. A 19-es torpedónaszád aknára fut.

A *Bosnia* gőzös megérkezik Polába.

18. ***Az osztrák-magyar csapatok elfoglalják Plevljét.***

19. ***Az események kedvezőtlenül alakulnak Ausztria-Magyarország számára a Szerbia elleni hadműveletekben.***

---

³ Spitalschiff = Kórházhajó

- Az ULAN aknákat telepít Antivari előtt.
A 45-ös torpedónaszádot OBOSTNIK néven a szárazföldi haderőhöz vezénylik a Cattarói-öböl erődjeinek kiszolgálására.
Az *Emmy* motoros naszádot visszaadják a tulajdonosoknak.
20. A montenegrói tüzérség Cattarót és Bilecát lövi.
A *Nippon* gőzöst, mint *Dampfer II*-öt felváltja az *Izvor* gőzös.
Behívják a *Gorita* gőzöst, és löszertároló hajóként alkalmazzák.
21. Az U12 csatlakozik a flottához.
Behívják a polai kikötőben és az Arzenálban teljesítendő hadiszolgálatra az *Oltra* tendert.
22. Az U3, U4, U5, U6, U12 tengeralattjárókat áthelyezik Brioniba, majd gyakorló utakat hajtanak végre Piranóba.
522 német tisztet és műszaki szakembert küldenek Berlinből Konstantinápolyba.

1914. AUGUSZTUS

23. ***OSZTRÁK-MAGYAR HADÜZENET JAPÁNNAK. JAPÁN HADAT ÜZEN NÉMETORSZÁGNAK. A japánok elfogják a KAISERIN ELISABETH-nek küldött táviratot.***
A TÁTRA, a TRIGLAV (I) és a LIKA (I) a Pola közelében aknára futott és 11 fő elvesztésével elsüllyedt 26-os torpedónaszád túlélői után kutat.
A 78T torpedónaszád csatlakozik a flottához.
23. ***A német Souchon ellentengernagyot kinevezik a Török Flotta parancsnokává.***
24. ***Az osztrák-magyar hadsereg visszavonul Szerbiából.***
A MONARCH és a WIEN a Lovcsen hegyet ágyúzza.
A SZIGETVÁR az USKOKE fedezetével a Zsupa ellen mér tüzcsapást.
A KAISERIN ELISABETH parancsot kap, hogy a német csapatokkal együtt harcoljon a japánok ellen.
Cattaro bombázása, világítótornyok lerombolása.
25. ***JAPÁN HADÜZENET AUSZTRIA-MAGYARORSZÁGNAK.***
A *Dampfer IX*-et visszaadják a tulajdonosainak.
A *Dampfer IV*-et behívják, hogy Polában szolgáljon, mint torpedó raktárhajó.
27. A japán és brit csapatok megkezdik Csingtao blokádját – a KAISERIN ELISABETH leszerelt nyolc db 15 cm-es lövegét a védekezésben alkalmazzák.
A Lovcsen-ütegek elérnek egy találatot a KAISER FRANZ JOSEPH I cirkálón.
A *Krka* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
A *Dampfer I*-et behívják, és szénszállítóként alkalmazzák.
28. ***OSZTRÁK-MAGYAR HADÜZENET BELGIUMNAK.***
Az ULAN, a STREITER, a SCHARFSCHÜTZE és az USKOKE tüzcsapást mér a montenegrói állásokra.
A DALMAT Zelenikába érkezik.
A LUNG TUAN-t átkeresztelik WARASDINER névre.
29. A HELGOLAND könnyűcirkáló csatlakozik a flottához.
Visszaadják a tulajdonosainak a *Dampfer IX*-et, a *Dampfer XIII(a)*-t, a *Brioni*, a *Dániel Ernő*, a *Sarajevo* és az *Urano* gőzösöket.
30. A 69F befut Polába.

31. Cattaróból Polába érkezik a TURUL, ahol szeptember 18-ig javítják és dokkolják.

1914. SZEPTEMBER

- A 7-es torpedónaszád Polában állomásozik.
Behívják az *Atlantico* gőzöst és a 19 Hadtest a Cattarói-öbölben alkalmazza raktárhajóként.
01. Francia csatahajók (négy páncélos cirkáló, beleértve az ERNEST RÉNANT-t, valamint tizenkét másikat) lövik a cattarói erődöket. A 15-ös és a 17-es torpedónaszádok a francia hajók ágyútüzébe kerülnek a Punta d'Ostro és a Mamula erőd között.
03. ***Bilecánál visszaverik a montenegrói hadsereget.***
A PLANET tengeri futópróbákat végez.
A SCHARFSCHÜTZE a Lastua Monostornál lévő montenegrói állásokat lövi Budua felett.

1914. SZEPTEMBER

04. ***Wilhelm zu Wied herceg elhagyja Albániát. Durazzóban a Nemzetközi Ellenőrző Bizottság veszi át a hatalmat.***
A VELEBIT Sebenicoba indul.
05. ***Nagy Britannia, Franciaország és Oroszország aláírja a Londoni Egyezményt.***
06. ***A szerbek ellentámadást indítanak.***
A japánok Farman gépekkel légitámadást intéznek Csingtao ellen. Bombák csapódnak be a KAISERIN ELISABETH közelében.
A 13-as, 15-ös torpedónaszád tengeralattjárót üldöz a Punta d'Ostro előtt.
07. ***A Szerbia elleni második osztrák-magyar támadás kezdete.***
09. ***Megindul az Ausztria-Magyarország elleni új montenegrói offenzíva.***
A MONARCH és az USKOKE a Buduanál felállított francia rádióállomást bombázza.
A PANTHER a Lovcsen hegyet lövi.
Lefoglalják a *Carolina* gőzöst és a polai erőd hústároló hajójaként alkalmazzák.
10. A WARASDINER-t a Haditengerészet szolgálatába állítják.
11. ***A szerb és montenegrói csapatok Szarajevó felé törnek előre.***
12. A METEOR visszatér a szolgálatba.
A *Regina* motoros naszádot visszaadják a tulajdonosainak.
13. ***Olasz csapatok szállnak partra az albán Saseno szigeten.***
Behívják hadiszolgálatra a *Dampfer XX*-at / *Fram* gőzöst.
14. A 78T befut Sebenicoba.
A BALATON, a CSEPEL, a CSIKÓS, a DINARA, a TRIGLAV (I) és a LIKA (I) sebenicói állomáshelyre indul.
16. A TÁTRA befut Sebenicoba.
Sebenicoban állomásozik a CSIKÓS, a RÉKA, a VELEBIT, a DINARA, a TRIGLAV (I) és az ORJEN.
A 68F és a 70F torpedónaszád egy rohamosztágot tesz partra a montenegrói San Giovanni di Medua közelében.
A *Rina* motoros naszádot lefoglalják a sebenicói rádióállomásnál teljesítendő hadiszolgálatra.

- Japán repülőgépek megrongálják Csingtaóban a német aknarakó hajót.
17. A MONARCH Antivarinál az ULAN, a STREITER és a SCHARFSCHÜTZE támogatásával a montenegrói rádióállomást lövi, majd délre hajóznak az Antivari előtti pozícióba.
A TÁTRA éjszakai gyakorlatot hajt végre.
18. Az ULAN és a STREITER Antivarira mér csapást, ahol a franciák 140 embert és 6 ágyút tettek partra.
A TURUL visszatér a szolgálatba.
A megsérülése után visszaadják a tulajdonosainak a *Dampfer XVIII-at / Maria gőzöst*.
A TÁTRA kidokkol Polában a meghosszabbított tengelycsapágyak beépítése és hajócsavar csere céljából.
A japán csapatok akadálytalanul partra szállnak Csingtaótól 30 mérfölddel keletre.
A visszavonuló osztrák-magyar csapatok hagyják, hogy az orosz 3. Hadsereg körülzárja Przemyslt, az ostromzár október 10-ig marad fent.

1914. SZEPTEMBER

19. A MONARCH a Volovica Foknál lévő rádióállomást lövi.
A WIEN Cattaróból bombázza a Sveti Varat.
A WILDFANG és a HUSZÁR három napig védelmi feladatokat lát el a Trieszti-öbölben.
A WARASDINER felderítést végez a Trieszti-öbölben, majd Spalato és Lissa előtt.
A TURUL partmegfigyelési szolgálatban Isztria előtt.
Francia hajóraj lövi a Punta d'Ostrot.
22. A WARASDINER Cattaróba érkezik.
23. *Rövid ideig montenegrói és szerb csapatok fenyegetik Szarajevót. Tiencsinből brit csapatok érkeznek a Csingtaot ostromló japán csapatok megsegítésére.*
Lefoglalják a Lovčen gőzöst a Cattarói-öbölben való szolgálatra.
24. A SATELLIT aknamezőt telepít Salvore előtt.
A *Dolfin* gőzöst behívják, és felfegyverzett szállítóhajóként alkalmazzák a Pelagosa – Lagosta útvonalon.
25. A TRABANT aknamezőt telepít a Seldon-öbölben.
26. Brioniból Cattaróba indul az U4-et vontató SATELLIT, és az U3-at vontató TRABANT.
Az ULAN Polában.
A TURUL-t áthelyezik Cattaróba.
27. *Az albán szenátus Burham-ed-dint, a trónfosztott török szultán fiát kiáltja ki kormányfőnek. Galíciában és orosz Lengyelországban megkezdődik a Központi Hatalmak második offenzívája.*
A japánok lerohanják Csingtao külső védelmi vonalait. 3 német ágyúnaszádot a saját legénysége süllyeszt el. A KAISERIN ELISABETH és a német JAGUAR ágyúnaszád (900 t), valamint az S90 romboló (310 t) lövegeit a védőerők balszárnyán alkalmazzák.
A SATELLIT Porto Rose előtt elereszti a vontatmányát, az U4-et.
A TRABANT Porto Rose-ba érkezik az U3-mal.

- A TURUL befut Cattaróba.
- 28. A SATELLIT Polába indul.
- 29. A TRABANT Polába indul.
- 30. A HUSZÁR Cattaróba indul.
- A 79T csatlakozik a flottához.
- A castelnouvoi helyi szolgálatra lefoglalják a *Soko* motoros naszádot.

1914. OKTÓBER

- A KOMET 1914. október/november hó folyamán aknakereső szolgálatot teljesít Spalato és Lissa előtt.
- Az 57T torpedónaszád át helyezik Cattaróba.
- A 78T torpedónaszád az olasz partok előtt őrzéskorban.
- 01. ***Az olaszok tiltakoznak az osztrák-magyar aknatelepítések miatt. Titkos megállapodás Románia és Oroszország között, Románia területeket nyerhet a jóindulatú semlegességéért cserében.***
A 79T felderítésen Pelagosánál.

1914. OKTÓBER

- 03. Visszaadják a tulajdonosainak a *San Marco* motoros naszádot.
- 04. ***Az albán Szenátus megválasztja Essad pasát. A montenegrói csapatokat Foca felé szorítják vissza.***
A WARASDINER kifut Gravosa felé.
Az U3 első bevetése az ellenség ellen, mely elmenekül, azután a tengeralattjáró visszatér Cattaróba.
- 05. ***A szerb kormány visszavonul Belgrádból Skopjéba. Csingtaonál visszaverik a Szövetségesek támadását.***
A TURUL, a WARASDINER és a HUSZÁR támadást hajt végre a Drin-öbölben.
- 07. A DINARA felderítést hajt végre Pelagosától Bariig.
- 09. Francia hajók lövik a cattarói Mamula erődöt.
Az ULAN befut Cattaróba.
- 10. ***Felmentik Przemyslt az első ostrom alól. Meghal Károly, Románia királya, akit I. Ferdinánd követ a trónon.***
A PANDÚR felderítést hajt végre Pelagosa előtt.
A HUSZÁR befut Polába.
A TURUL Cattaróból Polába indul.
A WARASDINER Polába hajózik, közben a Quarneróban megsérül egy erős bórában.
A TÁRA aknakeresést hajt végre.
- 11. A TURUL Polába érkezik.
A WARASDINER Polában dokkol október 19-ig.
A SCHARFSCHÜTZE és 66F, 70F torpedónaszád aknakeresést hajt végre Metkovich és Cattaro között.
A *Lilly* motoros naszádot a cattarói Tengeralattjáró Állomáshoz vezénylik.
- 12. ***Szarajevóban megkezdődik a Ferenc Ferdinánd főherceg és felesége meggyilkolásával vádolt Gavrilo Princip és 24 más személy pere.***
A BALATON felderítést hajt végre Pelagosától Bariig.
- 13. A TÁTRA új géppuskát kap.
A *Primo* gőzöst behívják és a Blokád Parancsnokság Lussinpiccoloban

- alkalmazza.
14. A TÁTRA aknakeresést hajt végre a Quarneróban.
  15. A francia ágyúkat lövegállásokba helyezik a Lovcsen hegyen.
  16. A szövetséges flották Cattarót bombázzák.
  17. A SCHARFSCHÜTZE felderítést hajt végre Pelagosa és Bari között.
A francia hajóraj támadást intéz Cattaro ellen. A Punta d'Ostro előtt a francia WALDECK-ROUSSEAU páncélos cirkáló (13 955 t) tüzet nyit az USKOKE-ra és a 13-as torpedónaszádra. A harcselekményekben az U3 és az U4 is részt vesz.
A RÉKA felderítést hajt végre Pelagosa előtt.
A VELEBIT, a CSIKÓS, a RÉKA, a TRIGLAV (I) és a TÁTRA Pelagosától Bariig hajt végre felderítést, a CSEPEL pedig Pelagosától a Punta d'Ostroig.
A 74T és a 75T torpedónaszádok végeznek felderítést az olasz partok közelében.
A 76T torpedónaszád felderítő úton Bari és Pelagosa között, majd Tremiti előtt.
A LIKA (I) Sebenicoban állomásozik.
  18. Polába érkezik a RÉKA, a VELEBIT, a PANDÚR, a SCHARFSCHÜTZE, a TRIGLAV (I), a CSIKÓS, a CSEPEL, a BALATON, a TÁTRA és a DINARA.
Az ULAN, az USKOKE és a STREITER támadást intéz Antivari ellen.

1914. OKTÓBER

19. A WARASDINER visszatér a szolgálatba.
Egy francia tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre az aknakereső 36-os és 38-as torpedónaszádok ellen.
A franciák a Kuk magaslaton felállított további négy 15 cm-es és négy 12 cm-es hajóágyúból lövik a Cattarói-öböl célpontjait.
20. A CSEPEL Polába érkezik egy új 8 mm-es géppuska felszerelésére mely október 25-ig tart.
21. A SATELLIT az U5-tel a vontájában Cattaróba indul.
A RADETZKY az E34-gyel Cattaróba indul a Lovcsen hegyi francia ütegek elpusztítására.
22. A RADETZKY visszatér Cattaróba.
Az U5 befut Cattaróba.
Egy negyven francia és brit hajóból álló hajóraj lövi a partot Cattaro közelében.
A német U17 az Északi-tengeren, Stavanger előtt megállítja, átkutatja és elsüllyeszti a *Glitra* gőzöst. Ez az első ilyen akció.
23. A RADETZKY, ZRÍNYI és az ERZHERZOG FRANZ FERDINAND a Lovcsen-ütegeket lövi.
Cattaro előtt egy francia tengeralattjáró eredménytelen torpedótámadást hajt végre a járőröző U4 ellen.
A SATELLIT visszaérkezik Polába.
Károly főherceg látogatást tesz a CSEPEL fedélzetén.
24. A RADETZKY, a ZRÍNYI, az ERZHERZOG FRANZ FERDINAND, a KAISER KARL VI és a WIEN tűzcsapást hajt végre a Lovcsen hegy ellen.
A TRABANT kazánjavításra Polába érkezik, és december 16-ig marad ott.
25. *Az olaszok bejelentik az albán partok blokádját.*
A CSEPEL visszatér a szolgálatba.
26. *Olasz tengerészgyalogosok szállnak partra Valonában.*
A szarajevói gyilkossági per eredménye: 15 bűnös (Princip kivételével mind bűnösnek vallották magukat). A 20 év alattiak, ideértve Principet is 20 évig terjedő börtönbüntetést kaptak, (Cabrinovic életfogytiglani börtönt), 5 halálos

ítélet és 10 felmentő ítélet született.

- A TÁTRA aknakeresést hajt végre a Quarneróban.
27. A TÁTRA Sebenicoba érkezik.
A Lovcsen hegyen az eddigi ágyúzás megsemmisített két francia üteget, mire a franciák 21 fő veszteséggel elvonulnak. A maradék lövegeket átadják a montenegróiaknak.
28. A CSEPEL a sebenicói állomáshely felé hajózik.
29. ***TÖRÖKORSZÁG A FEKETE TENGERI OROSZ FLOTTA MEGTÁMADÁSÁVAL BELÉP A HÁBORÚBA A SZÖVETSÉGESEK ELLEN. SZERBIA HADAT ÜZEN TÖRÖKORSZÁGNAK.***
30. A 67F torpedónaszádot Cattaróba vezénylik.
Az U5 kifut Cattaróból járőrözésre, este visszatér.
Az olaszok elfoglalják a Valona előtti Saseno szigetet.
A CSIKÓS Cattaróba érkezik.
31. ***OROSZ HADÜZENET TÖRÖKORSZÁGNAK. Az olaszok összecsapnak a görögökkel az albán határ mentén. Az osztrák-magyar kormány először jelent be december 1-én életbe lépő korlátozásokat a kenyér összetételével kapcsolatban.***
Az U3 és az U4 a Cattarói-öböl előtt járőrözik.

1914. NOVEMBER

- A 64F kazáncserét hajt végre Polában.
A metkovicsi Bázis Parancsnokság kibérli a *Vragnizza* gőzöst.
01. Csingtaóban kilövik az utolsó lövedéket a KAISERIN ELISABETH lövegeiből.
Az U5 sikertelen torpedótámadást hajt végre egy gőzhajó ellen, majd befut Cattaróba.
02. Csingtaóban a mély vízben saját személyzete elsüllyeszti a KAISERIN ELISABETH-et.
A TÁTRA, a PANDÚR, a CSEPEL, a SCHARFSCHÜTZE, a CSIKÓS, a RÉKA, a VELEBIT, a BALATON, a LIKA (I), a TRIGLAV (I), az ORJEN, valamint a 67F, 69F torpedónaszád francia hajókat keres Lissa előtt. A CSIKÓS Lissa közelében harcrintkezésbe kerül egy ellenséges tengeralattjáróval.
A HELGOLAND és a KAISERIN UND KÖNIGIN MARIA THERESIA kifut a tengerre.
Az L5 hidroplán francia cirkálókat bombáz.
Az U5 kifut Cattaróból bevetésre.
03. Az U5 eredménytelenül támadja Lissa előtt a francia hadihajókat.
A szövetséges nehéz hajóegységek a konvojok Montenegróba való kísérését a rombolókra hagyva visszavonulnak az Otrantói-szorosba.
04. A CSIKÓS befut Cattaróba.
A francia FRESNEL, AMPÈRE és MONGE tengeralattjárók behatolnak a Cattarói-öbölben, de észreveszik és kiűzik őket.
05. Az U5 sikertelen torpedótámadást hajt végre a VICTOR HUGO (13 108 t) francia cirkáló ellen.
06. ***FRANCIA HADÜZENET TÖRÖKORSZÁGNAK.***
A sabáci szektorban megindul a Szerbia elleni harmadik osztrák-magyar támadás.
A 72F torpedónaszád dokkba megy kazáncserére.
A 77T és a 79T torpedónaszádok Lagostába érkeznek.

- A SCHARFSCHÜTZE Polába érkezik dokkolásra.
07. A SCHARFSCHÜTZE Polában dokkba áll.
Csingtao eleste.
Przemysl második ostroma, mely az osztrák-magyar csapatok 1915. május 22-i megadásáig tart.
08. A 80T torpedónaszád csatlakozik a flottához.
09. A TRIGLAV (I) dokkban áll szerkezeti változtatások céljából december 12-ig.
11. A WILDFANG Sebenicoba indul.
12. Az U6 a *Gigant* vontájában kifut Polából Sebenico felé, hogy ott állomásozzon.
13. A DINARA kazáncserét hajt végre december 12-ig.
14. A 73F torpedónaszád Sebenicoba érkezik.
Az ULAN és a STREITER felderítést hajt végre a Menders Fokig.
A WARASDINER kifut Sebenico felé.
- 14-15. Az USKOKE aknákat telepít Antivari előtt.
15. A 16-os torpedónaszád a Volovicától nyugatra lévő montenegrói ütegeket lövi.
A *Spitalschiff I*-et visszaadják a tulajdonosainak.
17. A *Josephine* gőzös Polából kifelé tartva aknára fut és elsüllyed. Veszteség, 7 fő.
18. Az USKOKE a volovicai üteget lövi.

1914. NOVEMBER

19. A CUGNOT (398 t) francia tengeralattjáró behatol a Cattarói-öbölbe, de észreveszik és elűzik.
20. A STREITER egy trabakolót zsákmányol.
21. A VELEBIT Polában dokkol, és december 11-ig javítják.
A TÁTRA a hajtómű módosítása céljából december 9-ig dokkban áll Polában.
22. *Szerbia sikertelenül ajánlja fel segítségért cserében Görögországnak Dél-Albániát. November 6. óta 130 000 szerb esett hadifogságba.*
A WILDFANG Sebenicoba érkezik.
23. *Przemysl helyőrsége sikertelen kitörési kísérletet hajt végre.*
A 81T torpedónaszád kifut az átvételi tengeri futópróbara.
24. A TURUL és a WARASDINER a sebenicói állomáshelyre indul.
A *Dampfer XX*-at felfegyverzik.
25. A megmaradt lövegek hátrahagyásával kivonják Montenegrből a francia Haditengerészeti Missziót.
A *Valdarche* gőzbárkát visszaadják a tulajdonosainak.
26. A SATELLIT főgép álló- és futópróbakat hajt végre.
27. A CSEPEL Polába érkezik, hogy javításokat végezzenek a torpedó berendezésén, mely munkálatok december 11-ig tartanak.
28. Németország Kielben lefoglalja az Ausztria-Magyarország számára épülő öt tengeralattjárót (kiutalt számaik az U7-től az U-11-ig).
Az U4 elfog és Cattaróba irányít egy cukorral megrakott albán vitorlást.
Az U5 elfogja a *Fiore del Mare* albán vagy montenegrói vitorlás hajót.
29. *A szerbek kiürítik Belgrádot.*
A BLITZ, az 57T torpedónaszád és a DROMEDAR aknarakó a Cattarói-öbölbe behatolt CUGNOT francia tengeralattjárót üldözi.
30. Az USKOKE tengeralattjárót üldöz a Punta d'Ostro előtt.

1914. DECEMBER

- A NOVARA próbautakat hajt végre a hónap folyamán.
A Magyar gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
01. A 81T torpedónaszád csatlakozik a flottához.
  02. ***Az osztrák-magyar csapatok elfoglalják Belgrádot.***
A HUSZÁR Sebenicoba érkezik.
Szolgálatba áll a CHAMÄLEON aknarakó.
  03. ***A szerb csapatok ellentámadása. Az olasz csapatok elfoglalják Valonát.***
  04. A KOMET Lesinába érkezik.
  05. Lefoglalják a *Motorboot 12*-öt sebenicói használatra.
A SATELLIT az U12-öt vontatva Polából Cattaróba indul.
  06. A WILDFANG, TURUL és a HUSZÁR fedező akciót hajt végre Lissától délre.
Az U4-re rádióállomást szerelnek fel.
Az U5 egy 3,7 cm-es gyorstüzelő löveget kap.
  07. A Satellit Cattaróba érkezik az U12-vel, mely leváltja az U3-at.
Az U12 kifut a Traste-öböl felé, de géphiba miatt visszafordul.
  08. A SATELLIT Gjenovicból az Olipa sziget felé indul, hogy vontába vegye az U13-t.
Az U3 kifut Cattaróból Brioni felé.

1914. DECEMBER

09. ***Szerbiában elrendelik az általános osztrák-magyar visszavonulást.***
Az ORJEN Polában dokkol december 24-ig szerkezeti átalakítások végett.
A TÁTRA visszatér a szolgálatba.
10. A SATELLIT Polába érkezik.
Az U3 befut Brioniba.
A TÁTRA próbautat hajt végre.
11. A WILDFANG Polában dokkol 1915. január 11-ig.
A TURUL és a HUSZÁR Polába érkezik.
A VELEBIT visszatér a szolgálatba és sebenicói állomáshelyre vezénylik.
A CSEPEL újból szolgálatba áll.
12. A HELGOLAND felderítést hajt végre a TÁTRÁ-val.
A TRIGLAV (I) és a DINARA visszatér a szolgálatba.
A TRIGLAV (I) Sebenicoba megy.
13. A CSEPEL a sebenicói állomáshely felé hajózik.
A TÁTRA befut Sebenicoba.
A B11 brit tengeralattjáró a Dardanellákban megtorpedózza a MESSUDIEH (9120 t) török csatahajót (az első hajó a földközi-tengeri hadszíntéren, amit egy tengeralattjáró torpedózott meg).
14. A CYKLOP Polába érkezik.
15. ***A szerbek visszafoglalják Belgrádot és véget ér a harmadik osztrák-magyar offenzíva.***
16. A RADETKY visszatér Polába.
A 66F torpedónaszád és a TÁTRA befut Polába.
A 80T torpedónaszádot áthelyezik Sebenicoba.
A JULES MICHELET (13 105 t) páncélos cirkáló a Plateali bázisról Pelagosa szélességéig vontatja a CURIE (397 t) francia tengeralattjárót.
18. A 71F torpedónaszád befut Cattaróba.
19. A CURIE egy osztrák-magyar torpedónaszádot követve behatol a polai kikötőbe.
20. A SATELLIT észleli a CURIE-t miután az belegabalyodott a belső kikötő

bejáratát védő hálóba, majd elsüllyeszti a tengeralattjárót. Az elsüllyesztésében a TURUL is részt vesz.

Az U12 őrzőjáratra indul Cattaróból és az USKOKE vontatja ki 60 mérföldre a Cattarói-öböl bejáratától.

21. A SCHARFSCHÜTZÉ-t Sebenicoba helyezik.
A 66F torpedónaszád visszaérkezik Cattaróba.
A felderítői jelentések által jelzett francia hadihajók ellen kifut a HELGOLAND vezetésével a teljes 1. Torpedóflottilla (CSEPEL, TÁTRA, BALATON, LIKA (I), ORJEN, TRIGLAV (I), VELEBIT, DINARA, RÉKA, CSIKÓS, PANDÚR, SCHARFSCHÜTZE, a 74T, 75T, 76T, 77T, 50T, 51T, 73F, 53T, 54T és az 56T torpedónaszád). Nem találták meg a franciákat.
Az U12 az albán partok előtt megtorpedozza a francia JEAN BART (23 400 t) dreadnought típusú csatahajót. A JEAN BART súlyos sérüléssel Máltára hajózik, majd Toulonba. Hosszú ideig javították és a háború végéig már nem is állt szolgálatba. A francia csatahajókat visszavonják Kefalóniára, a ioni szigetek egyikére, és az egész háború alatt nem hatoltak be többé az Adriára. Az Otrantói-szoros blokádját a francia rombolók folytatják
A *Dolphin* motoros naszádot lefoglalják a polai Haditengerészeti Arzenálban való szolgálatra.

1914. DECEMBER

22. A LIKA (I), a CSEPEL, a TRIGLAV (I) és a BALATON felderítésen Pelagosa előtt és egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre a BALATON ellen.
Az U12 visszatér Cattaróba.
24. A TÁTRA dokkban áll december 31-ig.
Az ORJEN visszatér a szolgálatba.
A 77T torpedónaszádot Sebenicoba vezénylik.
A *Tirol* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
25. ***Az Essad pasa elleni felkelés miatt az olaszok elfoglalják Durazzot.***
26. Az U12 az ULAN és a SATELLIT vontájában Polába indul javításra.
27. Az ULAN Makarskába kíséri az *Emmát* és az U12-öt.
A PANDÚR tengeralattjárót keres, közben egy ellenséges tengeralattjáró sikertelen torpedótámadást hajt végre ellene.
Zlarin előtt a 73F kutat tengeralattjáró után az pedig torpedót lő ki rá, de nem találja el.
Az USKOKE dél felé indul az U5-tel.
Az *Ellenia* gőzöst visszaadják a tulajdonosainak.
- 27-29. A SATELLIT Sebenicoból a Cattarói-öbölbe vontatja az U6-ot.
28. Az U12 Polába érkezik nagyjavításra.
A *Pluto* vontatót behívják hadiszolgálatra, előbb Sebenicoban, majd Gravosában alkalmazzák.
30. Az U5 visszatér Cattaróba az őrzőjáratról.
31. ***Az olaszok elfoglalják Valonát.***
A TÁTRA visszatér a szolgálatba.
Az 54T torpedónaszád tengeralattjárók után kutat Sebenico előtt.
Az U6 őrzőjáratossá indul Cattaróból Montenegró elé.